

V Ljubljani, dne 15. marca 1924.

Kroz nedelju dana sastaće se opet glavna skupština Jugoslovenskog sokol-skog saveza, najviša instanca, koja ima da odlučuje o upravnim i unutrašnjim pitanjima ove za narod veležnačajne i velevažne organizacije. Sastaće se delegati svih župa, koji su bili na župskim glavnim skupštinama za to izabrani i ovlašteni da zastupaju članstvo, da tumače želje i predloge članstva. Naime, župske skupštine tvore zastupnici društava, i tako prolazi volja članstva od pojedinaca kroz župe na najviše mesto, pred saveznu skupštinu.

To je prvo, što moraju imati pred očima delegati župâ. Oni moraju biti svesni, da na skupštinu nisu poslali toliko kao osobe, koliko kao tumači želja i volje onog dela članstva, koji je obuhvaćen u njihovoj župi; prema tome moraju biti za svoje poslanstvo spremljeni i informirani. Samo u tom pozitivnom slučaju možemo govoriti o demokratiji, o provadanju demokrat-skog načela, koje je jedno od bitnih načela naše sokolske ideologije.

Ali uz to moramo promisliti još nešto, u čemu se kod nas mnogo greši: Volja pojedinaca i društava kao i župâ mora se prilagoditi opštoj koristi svega našega Sokolstva. Jer zaključci, koje stvara skupština, namenjeni su svemu Sokolstvu, vrediti moraju za sve, i za sve podjednako. Interes po-jedinih delova, društava i župa, mora se podrediti interesu celokupnosti, kao što se mora interes pojedinice ličnosti u Sokolstvu podrediti interesu celokupnosti.

U tom pogledu je zadaća skupštinskih delegata teška, često veoma teška — treba da su delegati svesni toga i da su svesni važnosti svoga nastupa.

Prilike u raznim pokrajinama naše domovine različitiije su, nego i u jednoj drugoj državi. Naša na novo nastala država nije još došla do opšteg izjedna-čenja u takvom smislu, u kakvom možemo da govorimo o izjednačenju u svakoj državi. Izjednačenje dolazi prirodnim putem te se pospešuje naj-različitijim načinima i našim sudelovanjem, pa bili mi sami svesni toga sudelovanja ili ne. Za taj pako proces potrebno je izvesno vreme i neda se izsiliti. Radi toga ne bi bilo umesno, kad bi se čudili, što proces još nije dovršen, kao što bi bilo neumesno, kad bi hteli upotrebljavati nasilna sred-stva i odredbe, koje bi imale samo protivno dejstvo. Ako je moguće u tom pogledu što dobro učiniti, a ono je, da pokušamo da se međusobno što bolje sporazumemo. Ali tu ne mislim na kompromise, koji bi možda pogodovali osobama i ujedno naškodili stvari, već mislim na međusobno razumevanje i uvidavnost u pogledu težnja, koje idu za dobro stvari i zajednice.

Mi se kao Sokoli u tom pogledu ne možemo upoređivati možda s organi-zacijama ili zastupstvima, gde se radi o materijalnoj koristi zastupanih. Naša je organizacija sagrađena na idealima, koje utemeljujemo i udejevju-jemo jedino nesebičnim radom. Žrtva i nesebičnost čine podlogu za sve drugo i svo naše delovanje mora računati s time kao sa činjenicom.

Iz te spoznaje nije teško doći do smernice, koja je merodavna i koja je sveta dužnost za svakog člana sokolske glavne skupštine, glede svakog predloga i svakog zaključka, glede bilo kakvog udejevstvovanja na skupštini, a ta je u ovome:

Imajmo pred očima jedino i isključivo korist celokupnog našeg Sokolstva; zbacimo sa sebe sve što bi nas moglo odvrćati od te misli vodilje. Ni koraka u stranu! Naša zadaća jeste i ostaje u tome, da služimo samo stvari — svaki čin, koji nije poduprt čvrstim uverenjem, da služi samo koristi naše stvari, je nesokolski.

Ličnost ništa, celina sve!

M. A.—r.

Podsavezi

Na sednicama pa i u novinama nabačeno je pitanje o «pokrajinskim podsavezima». Ali niko nije izneo svoga mišljenja, kako da budu ti podsavezi udešeni. A baš do toga je, jer se radi o novoj stvari. Može se samo naslućivati da se podsavezi imaju kao pokrajinske kategorije staviti između saveza i župa. Usprkos toj neizvesnosti a jer je ta stvar tako krupne važnosti, mislimo da treba da se njome potanje pozabavimo.

Po razlozima, koji su potakli pokretače ovoga pitanja možemo od prilike zaključivati do čega je. Ovi razlozi mogli bi biti ili načelne, teoretske, ili organizacijske, praktične naravi.

Ako promotrimo stanje stvari s idejnog gledišta, pašće nam u oči, da je sokolska misao, ta duša našeg rada, svagde i vazda jedna te ista, pa da ne može biti drugačija u bivšim «kraljevinama i krunovinama» a drugačija u «trojednoj kraljevini», u «zajedničkim zemljama Bosni i Hercegovini» i t. d. Ona ne poznaje državnopravnih pitanja. Tyrš izričito kaže, da ni najslavnija prošlost ne daje narodu pravo na život, nego samo rad. Bez obzira na granice, koje su pale za vazda, pa i bez obzira na državne granice, stvorene našom saradnjom i zajemčene međunarodnim ugovorima, ista misao veže sve Sokole na zemaljskoj kruglji i zove ih na zajednički rad. Evo onake univerzalnosti sokolske misli za sve Slavene, kakovu ispoljava n. pr. katolička crkva za sav čovečiji rod ili socialistička internacionala za radnički razred. Da još uvek nema samo jedne svetske organizacije sokolske, razlog nije u ideji samoj, nego u prilikama van nje, poglavito u geografskim, saobraćajnim, političkim i jezikovnim prilikama, koje se određuju iz pojedinih državnih centara. Ali sokolska misao je, po Tyrševoj zamisli apsolutna; ako su joj prilike nepogodne, ona ima da ih savlada, da ne bi prilike nju savladale. Tyrš poznaje svagde i u svim vremenima isto Sokolstvo, tako u krajevnom kao u vremenskom pogledu; za njega nema n. pr. ni hrvatskog, ni srpskog, ni slovenačkog Sokolstva; za njega nema n. pr. «novog Sokolstva» pa ni starog Sokolstva. Njemu je Sokolstvo «nova, snažna veza među plemenima, srodnim po rodu i jeziku, veza od inih stvarnija i snažnija». Ova misao sakupila je pre rata češko, sakupila a ne cepala hrvatsko, srpsko i slovenačko Sokolstvo pa čak i čitavo slavensko Sokolstvo. Ova je veza naravski sakupila i posle rata, budući da se stvorio nov državni centar na teritoriji od Soče do Vardara, jugoslovensko Sokolstvo, spojila ga sa češko-slovačkim i udara temelje za nove veze sa Rusima, sa Poljacima...

Zar možemo poricati, da postoji u našoj kraljevini samo jedan državni centar? Zar se može poricati, da smo srodni po rodu i jeziku? Zar možemo tvrditi, da može postojati srpsko, hrvatsko, slovenačko Sokolstvo jedno pored drugoga a sve u jednoj nacionalnoj državi? Zar hoćemo rušiti državu, da stvorimo opet samohrvatsko, samosrpsko, samoslovenačko Sokolstvo?

Srbin, Hrvat, Slovenac, koji je došao u Soko, da tu ističe sve, što je srpskog, hrvatskog ili slovenačkog porekla pa da grdi i psuje, mrzi i pljuje sve što nije srpskog, hrvatskog, slovenačkog izvora, nije ušao u nameri, da vrši sokolski rad pa nije ni kadar biti Soko. On traži u Sokolstvu lovački revir za težnje, koje mora Sokolstvo da pobija. Zar da za ovake «Sokole» stvaramo — podsaveze?

Onima, koji ne mogu da savladaju svoj velikosrpski, panhrvatski, samo-slovenački fanatizam, slobodno je, da istupaju iz sokolskih redova pa da stvaraju svoje vlastite organizacije. Ali sokolske njihove organizacije ne mogu biti. Kao što nije još Soko onaj, koji obuče crvenu košulju, tako i ove organizacije neće biti nikad sokolske organizacije, budući da su u opreci sa sokolskom mišlju. Jugoslovenski Sokoli ostaće Sokoli, ostaće verni zakletvi, izrečenoj na Novosadskom Saboru, a osećanoj odavno. Ostaće Sokoli

stvarno to jest, od saveza pa do pojedinca u članstvu, in capite et in membris.

Detе koje nam se rodilo, treba negovati, a ne ubijati. Onaj, koji misli, da se prerano rodilo, neka ima na umu, da takvom detetu treba samo veće nege. Da je sposobno za život, dokazao je mariborski, osječki i svesokolski slet. Ali su ti sletovi i to pokazali, da nama rad, svakidanski, neprekidni, drobnii rad nije baš prva briga. Tome su pako krivi naši «Sokolii». Krivnja nije u organizaciji, nego na ljudima, koji misle, da ne mogu raditi ili neće da sokolski rade. Ovaki nisu za organizaciju.

Možda će kogod prigovarati, da Sokolstvo pogoduje, snaži, razvija nacionalno osećanje. Istina je! Ali to ne znači, da pogoduje n. pr. samohrvatskom, samosrpskom nacionalizmu. Jedan kao i drugi tvorevina su upliva veštačkih historijskih, ponajviše unešenih od spoljašnjih neprijatelja u jedan narod dvaju imena. Tim je firnisem prevučena narodna jezgra, ona jezgra, koja je specifički i istinski naša. Zar da stavimo Sokolstvo u službu tuđih elemenata, dok ima Sokolstvo zadaću, da razvija narodne snage? Zar da nas razdvajaju vera, staleške prilike, lokalne tradicije, međusobno učinjene krivice? Sokolstvo poštuje svako iskreno versko osećanje, okreće se svim staležima, ne poznaje tradicija — ni najslavnijih — osim svojih. Zar ćemo da stavimo krivicu za kraljicu naših misli, da iz nje pravimo zakon svoga života? Pa onda još kažemo, da smo Sokoli? Sokolstvo svojim svakidanim, sitnim radom ima da uguši trzavice, da satire sedimente tuđinskih interesa i preostatke ropske prošlosti, a ne da se stavlja u njihovu službu. Sokolski rad — dakako rad! — ne ostavlja mesta pa ni vremena za svadanje i nadmudrivanje. Ovu Sokolstvu bitnu, idejno-uzgojnu zadaću može provesti samo stvarno jedinstveno Sokolstvo, jedinstveno od saveza do pojedinca u članstvu.

I u telesno-vaspitolnom pravcu može nam poslužiti samo jedinstveno Sokolstvo. Uzmimo za primer samo naše nazivlje. Br. Šulce u Zagrebu uzeo je u zadatak dužnost, da približi srbohrvatsko nazivlje češkom a time i slovenačkom. To mu je u velikoj meri već uspelo a da time nije načinjeno nikakvo nasilje na jeziku. Evolutivnim putem obećava nam se zajedničko nazivlje, prihvatljivo svima i potpuno, nazivlje, koje će jednim mahom olakšati i pojeftiniti publikacije. Hoće i podsavezi poslužiti tome nastojanju? Brat Gradojević iz Beograda upoređuje Sokolstvo sa crvenim krvnim telešcima. Boljeg primera nije moguće zamisliti. Samo treba pomisliti, da kreće krvna telešca jedan sam organ, kojega ne možemo nadoknaditi podorganima ili njihovim aritmetičnim iznosom.

Ni u praksi, dakle, podsavezi nam ne mogu poslužiti. A šta će pored podsaveza da rade naše župe? Ako su župe slabe, zašto oduzimati im radnu snagu a davati je nekoj novoj instanciji, za koju ni u opsežnom češkom Sokolstvu nema mesta. Time se položaj župe neće okrepiti. Župe su za to tu, da nadziru, hrane, popunjavaju sitni sokolski rad a ako više ne uzmognu posala svladati, osnivaju okružja ispod sebe, a ne instanciju iznad sebe. Tendencija u češkom Sokolstvu ide za stvaranjem čim većih župa, koje su podeljene na okruge. Tendencija upravnih praktičara ide za smanjivanjem broja raznih instancija. Tako je i u državnoj upravi. Stvaranjem novih instancija unaša se zbrka u kompetenčne norme i daje se poticaj za odstupanje posala od jedne instancije na drugu, a predmet se meritorno ne reši, od čega stvar trpi. Dakle ne trebamo novih instancija, okrepimo župe! Šta da rade podsavezi pored snažnih župa? Nema ni jedne zadaće, bilo prosvetne, bilo tehničke, bilo upravne naravi, koja ostaje neizpunjena pored dejstvujućeg saveza i pored dejstvujućih župa. Ako su greške i mane kod saveza ili kod župa, treba ih ispraviti kod saveza ili kod župe a ne stvarati nešto novo, nepoznato, neprokušano.

Dr. Juri Štempihar, Celje.

Načrt poslovnika glavne skupščine Jugoslovenskega sokolskega saveza

Glavno skupščino JSS. skliče starešinstvo JSS.

Skupščino odvarja in ji predseduje starosta JSS., oziroma eden njegovih namestnikov; če so vsi zadržani, pa predsednik, ki ga izvoli glavna skupščina.

Predsednik imenuje dva zapisnikarja in dva namestnika zapisnikarjev, poleg prvega in drugega tajnika JSS. še enega namestnika tajnika in poleg blagajnika JSS. še enega namestnika blagajnika.

Verifikacija odposlancev se vrši en dan pred glavno skupščino v sokolski pisarni ali v predsedstvu skupščine. Izjemoma se vrši verifikacija tudi med zborovanjem skupščine, takrat samo po njenem predsedstvu.

Legitimacije odposlancev morajo imeti poleg imena in priimka vsakega odposlanca še žig župe, oziroma saveza, s podpisom staroste in tajnika župe ali saveza.

Verifikacija se vrši brez priziva.

Na osnovi verifikacije sestavlja tajnik spisek po župah in abecedni imenik članov glavne skupščine.

Za otvoritev skupščine je potrebno, da sta odposlali svoje odposlance vsaj dve petini sokolskih žup.

Glavna skupščina je sklepčna, če je prisotna vsaj petina vseh odposlancev žup. Skupščina odloča in voli z nadpolovično večino glasov navzočnih članov; ob enolikem številu odloča predsednik, ki sicer ne glasuje. Vsak član ima samo en glas. Pooblastila niso dopuščena.

Za izpremembo pravil JSS. je treba dve tretjini glasov prisotnih članov. Za razveljavljenje sklepov starešinstva JSS. je potrebna navzočnost članov najmanj ene tretjine vseh žup. Ugovor proti sklepu starešinstva JSS. pa mora biti vložen najpozneje 30 dni po razglasitvi sklepa.

Ako se ne snide zadostno število članov, se vrši istega dne z istim dnevnim redom druga glavna skupščina za eno uro pozneje. Ta sklepa veljavno ne glede na število članov.

Predsednik odvarja in zaključuje sejo, pazi, da se vrši vse po poslovniku, vodi razprave, daje in odjemlje besedo, daje predloge na glasovanje, javlja uspeh in sklep glasovanja; sme, če smatra za potrebno, prekiniti sejo; ima v imenu skupščine zvezo z zunanjim svetom, podpisuje vse spise v imenu skupščine s svojimi namestniki ali brez njih, vselej pa s tajnikom.

Namestnik staroste JSS. je predsednik, če je starosta zadržan.

Celotno predsedstvo (starosta JSS. in njegovi trije namestniki) sme prisostvovati sejam vseh odsekov, ki zborujejo ob glavni skupščini.

Zapisnikarji pišejo zapisnike. Tajnik piše dnevnik skupščine, čita vse spise, beleži govornike in šteje glasove. Glasovnice šteje tajnik z dvema članoma, ki ju v ta namen določi predsednik.

Blagajnik opravlja račune stroškov skupščine, izdaja potrebne zneske po kreditu starešinstva JSS., sestavlja obračun, podpisuje vse svoje agende s predsednikom in odda vse zaključene spise in račune najmanj 14 dni po skupščini starešinstvu JSS.

Člani skupščine so odposlanci v JSS. združenih žup in starešinstvo JSS.

Vsaka župa pošlje za vsakih započelih 500 članov v župi združenih društev po enega zastopnika po stanju saveznega katastra. Dokler ta ni popoln, po zadnji uradni statistiki.

Vsi člani skupščine imajo enake pravice; prisostvujejo sejam, govore, glasujejo, vprašujejo in predlagajo. Predlogi morajo biti pravočasno predloženi starešinstvu.

Spored glavne skupščine je:

- 1.) Poročilo staroste, oziroma namestnika;
- 2.) poročilo tajnika;
- 3.) poročilo načelnika;
- 4.) poročilo blagajnika;
- 5.) poročilo gospodarja;
- 6.) poročilo odsekov;
- 7.) predloži odbora in starešinstva JSS.;
- 8.) izprememba pravil JSS.;
- 9.) predlogi žup;
- 10.) razveljavljenje sklepov starešinstva JSS.;
- 11.) prizivi žup proti njih izključitvi iz saveza;
- 12.) nujni predlogi;
- 13.) poročilo rabsodišča;
- 14.) določitev zletov (prireditve) saveza za prihodnje leto na predlog odbora JSS.;
- 15.) poročilo preglednikov računov;
- 16.) absolutorij starešinstvu JSS.;
- 17.) volitev starešinstva JSS.;
- 18.) slučajnosti.

Glasovanje odreja predsednik. Glasovanje je pisмено ali tudi poimensko z »da« ali »ne«. Če se glasovanje vrši z »ne«, mora biti predlog v obliki vprašanja. Glasuje se po prozivu tajnika iz članskega imenika. Na predsednikovo odredbo se glasovanje lahko izvrši tudi z dvigom roke.

Vse volitve se vrše z glasovnicami, ki jim mora vsak član skupščine oddati osebno. Aklamacija je le tedaj dopustna, če sklene to skupščina brez ugovora. Te glasovnice preštejejo trije skrutinatorji, ki jih za to določi predsednik.

Izvoljeni člani starešinstva na vprašanje predsednika takoj po izvršenem skrutiniju izjavijo, jeli sprejmejo izvolitev ali ne.

Predlog, ki ni bil najmanj 14 dni prej predložen starešinstvu, obravnava skupščina kot nujen predlog, če to sklene skupščina z nadpolovično večino. Nujnega predloga, ki ga mora najmanj 25 članov predlagati pisмено, predlagatelj ne utemeljujejo.

Seje glavne skupščine so javne. Glasovalno, razpravno in volilno pravico pa imajo samo odposlanci žup in člani starešinstva JSS.

Novo sejo skupščine odredi predsednik, izredno pa skliče, če jo pisмено zahteva pet žup. V začetku nove seje prečita tajnik zapisnik prejšnje. Podpišeta ga, če je odobren, predsednik in tajnik.

Spored seje objavi predsednik kakor za tekočo tako tudi za bodočo sejo na koncu prejšnje seje.

Sejni zapisnik obsega dan in kraj seje, imena predsedništva skupščine, število in imena prisotnih članov, izjavo o odobrenem zapisniku prejšnje seje, besedilo predlogov, bistveni posnetek razprav, zadeve, o katerih se je glasovalo, uspeh glasovanja in točno vse sklepe.

Zapisnike sej sestavljajo zapisnikarji o vsem, kar se je govorilo in dogodilo. Ob koncu skupščine oddajo zapisnikarji zapisnike starešinstvu JSS.

Pristop v zbornico skupščine imajo vsi člani vseh v JSS. združenih sokolskih društev, potem drugo občinstvo. Vstopnice izdajata predsednik in tajnik skupščine.

Glavna skupščina JSS. se vrši vsako leto vsaj enkrat; dalje, kadarkoli smatra starešinstvo za potrebno. Vršiti pa se mora, če to zahteva ena tretjina v savezu združenih žup.

Dan in kraj glavne skupščine mora starešinstvo JSS. naznaniti župam najmanj en mesec dni, njen spored pa najmanj 14 dni poprej.

Predlog starešinstva za izpremembo pravil JSS.
za glavno skupščino v Ljubljani 23. marca 1924.

Dosedanje besedilo.

§ 1. do 12.

§ 13. Glavno skupščino tvorijo župni zastopniki.

Vsaka župa pošlje ...

§ 14. (4. odstavek) ... Pristop h glavni skupščini imajo samo izvoljeni zastopniki žup in člani starešinstva.

(5. odstavek). Glavna skupščina je sklepčna, če je prisotna vsaj petina vseh zastopnikov žup. Odloča in voli z nadpolovično večino glasov navzoč-nih zastopnikov. Ob enakem številu odločuje predsedujoči, ki sicer ne glasuje. Vsak zastopnik ima samo en glas. Pooblastila niso dopuščena. Za izpremembo pravil je treba dve tretjini glasov prisotnih zastopnikov.

(6. odstavek). Ako se ne snide zadostno število zastopnikov, se skliče z istim dnevnim redom druga glavna skupščina na isti dan za eno uro pozneje. Ta sklepa veljavno ne glede na število navzoč-nih zastopnikov.

(7. odstavek). Vse volitve se vrše z glasovnicami, ki jih mora vsak župni zastopnik oddati osebno. Aklamacija ...

§ 15. ad 4.: da razveljavlja sklepe starešinstva (najmanj eno tretjino vseh žup). Ta ugovor se mora vložiti najmanj 30 dni po razglasitvi sklepa starešinstva saveza.

§ 16. Odbor saveza sestoji iz zastopnikov žup. Vsaka župa pošlje ...

§ 17. g) predlaganje saveznih zletov glavni skupščini.

§ 18. Člani starešinstva so:

- 1.) starosta,
- 2.) 3 namestniki staroste,
- 3.) 1 načelnik,
- 4.) 3 namestniki načelnika,
- 5.) 10 odbornikov,
- 6.) 6 namestnikov,

Izpremenjeno besedilo.

Ostane.

Člani glavne skupščine so župni odposlanci in starešinstvo saveza.

Vsaka župa pošlje ...

... samo izvoljeni odposlanci žup in člani starešinstva.

Glavna skupščina je sklepčna, če je prisotna vsaj petina vseh odposlan-cev žup. Odloča in voli z nadpolo-vično večino glasov navzoč-nih članov. Ob enakem številu odloča predse-dujoči, ki sicer ne glasuje. Vsak član ima samo en glas. Pooblastila niso dopuščena. Za izpremembo pravil saveza je treba dve tretjini glasov prisotnih članov.

Ako se ne snide zadostno število odposlancev, se vrši z istim spore-dom druga glavna skupščina istega dne za eno uro pozneje. Ta sklepa veljavno ne glede na število navzoč-nih odposlancev.

Vse volitve se vrše z glasovnicami, ki jih mora vsak član oddati osebno. Aklamacija ...

4.: da razveljavlja sklepe starešinstva (zato je potrebna navzočnost odposlancev najmanj ene tretjine vseh žup). Ta ugovor se mora vložiti najpozneje 30 dni po razglasitvi sklepa starešinstva saveza.

Odbor saveza sestoji iz odposlan-cev žup in članov starešinstva. Vsaka župa pošlje ...

g) predlaganje saveznih zletov glavni skupščini;

h) določitev kraja in dneva glavne skupščine.

Člani starešinstva so:

- 1.) starosta,
- 2.) 3 namestniki staroste,
- 3.) 1 načelnik in 1 načelnica,
- 4.) 3 namestniki načelnika in 3 namestnice načelnice,
- 5.) 15 članov starešinstva,
- 6.) 6 namestnikov,

7.) glavni urednik «Sokolskega Glasnika».

Od teh itd. . . .

§ 22. Kadar je potrebno, pozove starosta namestnike starešinstva.

7.) glavni urednik «Sokolskega Glasnika».

Od teh itd. . . .

Starosta pozove namestnike v starešinstvo, če katerikoli članov starešinstva iz važnih razlogov ne more sodelovati v starešinstvu ali pa izstopi iz njega. Za odsotne člane starešinstva glasujejo prisotni namestniki. Zato se namestniki udeležujejo vseh sej starešinstva.

Namestniki se pozivljajo po onem redu, kakor so bili po številu glasov izvoljeni. Ob enolikosti glasov odloči žreb.

IZ STAREŠINSTVA JSS.

XXXIX. redna seja starešinstva JSS. dne 25. februarja 1924. Navzočni: dr. Ravnihar, Bajželj, Čobal, Dev, Gangl, Kajzelj, Marolt, Poženel, Turk. — Opravičeni: Mir. Ambrožič, dr. Fux, Švajgar. TO. se dovoli iz savezne zaloge uporabo nekaterih strokovnih knjig, katere potrebuje za prednjaški tečaj. — Prof. Melika se naprosi, da napiše zgodovinske dogodke o 1000letnici hrvatskega kraljestva. — Župa Rijeka obvešča, da je sokolskemu društvu v Srbskih Moravicah dovoljena uporaba telovadnice. — Sokolskemu društvu v Šabcu se ne dovoli razprodaja srečk izven okrožja njegove župe. — Upravnemu odboru dr. Oražnovoga doma se vrne vse izročene spominske predmete dr. Oražna. Ko bo urejena dr. Oražnova soba, se mu izročijo tudi ostali spomini s pridržkom lastnine. — Vprašanje župe Zagreb glede Vseslovskega sokolskega saveza se odstopi savezu ČOS.-JSS. — Vse župe se opozori, da zadoste svojim finančnim obveznostim napram savezu, ker se jim sicer določi število delegatov za skupščino in sabor po plačanem porezu.

XXXX. redna seja starešinstva JSS. dne 3. marca 1924. Navzočni: dr. Ravnihar, Mir. Ambrožič, Bajželj, Dev, Gangl, Kajzelj, Marolt, Poženel, Švajgar, Turk, Trdinova. Opravičena: Čobal, dr. Fux. — Glavne skupščine v Mariboru dne 9. marca 1924. se udeleži dr. Fux. — Spor med br. Koutekom in društvom Niš se odstopi župi Niš v poročanje. — Potrdi se sklep župe Celje, da črta iz seznama sokolskih društev društvi Velenje in Gornji grad. Slednje bo skušala župa na novo oživeti. Župi se dovoli izdajati župni vestnik. Župni zlet se vrši dne 20. julija 1924. v Št. Rupertu v Slov. Goricah. — Vsi župni zleti se objavijo v Sokolskem Glasniku. — Seje olimpijskega odbora v Zagrebu dne 6. t. m. se udeleži br. Kajzelj, kateremu se dá točna navodila. — Z ozirom na poročilo ljubljanskih društev se konstatira, da Ciril Mikulinič ni več član sokolske organizacije. — Sokolski župi Zagreb se dovoli, da se sme nazivati sokolska župa «kralja P. Svačića» v Zagrebu. — Obravnavajo se razne zadeve, ki se tičejo likvidacije zleta. — Sprejme se poslovnik za glavne skupščine saveza ter predloge za izpremembo pravil. — Vse sklepe starešinstva bomo objavljali v Sokolskem Glasniku ter velja 30dnevni rok za pravico ugovora od datuma, ki ga nosi Sokolski Glasnik.

IZ TEHNIČNEGA ODBORA JSS.

Za olimpijado v Parizu. Preizkušnje, ki je bila sklicana na dan 6. marca t. l., se je udeležilo 13 bratov iz treh ljubljanskih društev, 1 iz Beograda in 1 iz Novega mesta. Izbirna tekma se bo vršila dne 13. aprila 1924. v Ljubljani.

Medzletne tekme leta 1925. Savezni tehnični odbor bo stavil na prihodnji seji saveznega prednjaškega zbora naslednji predlog:

Nastala je nova potreba revije našega članstva. Obenem je potrebno, da damo novo vzpodbudno gradivo za delo v društvih.

Na zadnjem vsesokolskem zletu smo članstvo pregledali, videli smo, koliko je vplivala sokolska vzgoja vobče nanje in videli smo, koliko si je članstvo pridobilo telovadskih sposobnosti. Od takrat do danes pa bi po naravnem potu morali že znatno napredovati. Upamo tudi, da smo. Vedeti pa moramo to za gotovo. Za to imamo več vzrokov:

1.) se bo vršil v teku let, kdaj sicer ne vemo, drugi jugoslovenski vsesokolski zlet. Razlika med drugim in prvim bo v pogledu občne strokovne sposobnosti jako velika. Ko smo prirejali prvi zlet, smo bili še zelo začetniki, napredek od zleta naprej je, kakor kažejo vsi znaki, predvsem pa posamezni župni zleti, zelo živahen. Iz tega črpamo nado v najboljši razvoj. Poznati pa moramo razliko, ki nastaja in ki bo nastala, in to najboljše spoznamo na ta način, da — recimo nekako v sredi med obema zletoma — priredimo veliko tekmo, ki bo obvezna za izbrani material vsega Jugoslovenskega sokolskega saveza. Od spoznanja te razlike so pa odvisne priprave za prihodnji zlet — in kdorkoli bo že ta novi zlet pripravljal, mu moramo dati priliko, da spozna naše notranje stanje. Medzletna tekma bi bila v tem pogledu že prva priprava za prihodnji zlet.

2.) Drugo, kar je tudi važno in na kar moramo biti pripravljeni, je prihodnja mednarodna tekma. Ker smo bili na zadnji mednarodni tekmi, ki se je vršila poleg tega še v naši domovini, prvi, je naša moralna dolžnost, da se prihodnje tudi udeležimo. Če pa se je udeležimo, se je moramo udeležiti s častnim uspehom. Vsak zaostanek bi za nas ne bil časten — pomisliti je treba, da predstavljamo Sokole in Jugoslovane.

Težko pa nam je danes soditi o tem, koliko imamo dobrih telovadcev, ki bi jih lahko izvežbali za dobre tekmovalce. Najbolj točno bi nam to pokazala medzletna tekma.

3.) Na Češkem se polagoma pojavljajo glasovi o vsesokolskem zletu. Kažejo se prvi znaki, iz katerih lahko sklepamo, da do češkoslovaškega vsesokolskega zleta ni več dolgo let. Ne vemo sicer še, na kakšen način in v kakšnem obsegu se bomo Jugoslovani udeležili tega zleta, toda gotovo je, da bo naše stremljenje šlo za najširšim. Mogoče je tudi, da nam severni bratje ponudijo kako tekmo — bogve s čim nas lahko prijetno iznenadijo. Njim in sebi smo dolžni, da smo za to pripravljeni.

4.) Končno moramo preudariti tudi to, da se spomin na naš zadnji vsesokolski zlet polagoma izgublja. V naše telovadnice prihajajo novi in mlajši bratje in sestre. Treba je torej obnoviti spomin na te največje sokolske praznike in osvežiti s tem spominom naše prizadevanje. Tudi gradivo, ki bo podano s tekmovalnimi vajami, bo društvom dobro došlo ter bo samo pospešilo sokolsko delovanje s plemenitim medsebojnim tekmovanjem in prekašanjem v teku priprav.

Vse to govori za prireditev medzletnih tekem Jugoslovenskega sokolskega saveza, ki pa naj bi ne zahtevale velikih materialnih žrtev, temveč naj bi bile prirejene tako, da bi se dobrot priprave udeleževal vsak naš telovadec, vsaka naša telovadka, končni rezultat pa bi pokazali na župnih tekmah izbrani, ki bi se iz vse naše domovine sestali v za to določenem mestu ter izvršili končno medzletno tekmo v ožjem pomenu besede.

Postopek bi bil naslednji:

Tehničnemu odboru JSS. se naroči, da pripravi ves potreben material za tekmo do začetka novembra 1924.

Tekma mora obsegati:

a) tekmo članstva za prvenstvo,

b) tekmo vrst in posameznikov v vrstah,

c) prosto tekmo posameznikov,

č) posebne tekme.

Tekmujejo člani in članice; člani po sedanjem tekmovalnem redu z eventualnimi izpremembami, ki jih predlaga savezni TO. prednjaškemu zboru v potrditev; članice po sedaj obstoječih tekmovalnih predpisih, ki jih mora savezni TO. izpopolniti ter izpopolnitve, kakor tudi morebitne izpremembe sedanjega, predlagati v potrditev saveznemu prednjaškemu zboru. Obe tekmi morata biti čim popolnejši.

Vse tekmovalne vaje kakor tudi proste vaje za tekmo sestavi savezni TO.

Čas tekme v letu 1925. se določi tako, da bodo pred tekmo izvršene vse društvene, okrožne in župne tekme.

Za vsa društva, okrožja in župe so tekme obvezne; podrobne določbe za izpeljavo tekem v društvih in okrožjih ustanovijo in izpeljejo župna tehnična vodstva, ki se prilagodijo v tem pogledu predpisom saveznih tehničnih organov. Župe izvedejo svoje tekme po določilih saveznega tehničnega odbora, oziroma saveznega prednjaškega zbora.

Vse župne tekme naj se izvršijo pod saveznim nadzorstvom.

K savezni tekmi so pripuščeni in je obvezna za vse one, ki so pri župni tekmi dosegli 70 % dosežnih točk.

Savezna medzletna tekma naj se izvrši brez vsakih hrupnih zunanosti.

IZ ŽUP

Соколска жупа у Бањој Луци одржала је 15. фебруара о. г. своју V. редовну главну скупштину. — Од 14 учлањених друштава било је заступано само 9, чему је узрок рђаво време и комуникације. — Из извештаја брата начелника могло се констатовати знатан напредак жупе у техничком погледу. — Нека друштва, која су пре две године заправо животарила, могу се данас мерити са најбољима у жупи. Овај се напредак нарочито видео на III. жупском слету у Приједору, где је и поред врло рђава времена, те велике удаљености некојих друштава, учествовало 10 друштава са 78 вежбача, 74 вежбачице, те преко 250 нараштаја и деце. — Утакмица, која се имала одржати тај дан, морала се због врло рђава времена одгодити. — Жупа данас броји 1027 чланова, од тога 180 вежбача и 82 вежбачице, 383 нараштаја и 493 деце. У прошлој години је одржавано 9 јавних вежби, 22 академије и забаве, те 22 излета. Намеравани предњачки течај није било могуће одржати због скромних новчаних средстава. — У току године обилили су чланови Старешинства и техничког одбора жупе, већину друштава, прегледали њихов рад и дали им потребите упуте. После поднешених извештаја функционера донешени су многи важни закључци, међу њима решење о жупском слету, плаћању жупских приноса, те прихваћен предлог, да жупа узме назив «Петар Мркоњић». Одбор је остао исти изузев нека попуњавања због одласка неких чланова. Тај дан у вече одржало је Соколско друштво у Бањој Луци «Соколско вече», чији је програм испуњен био певањем, декламацијама и вежбама нараштаја. — Успех је био врло добар, а нарочито су се истакли: одрасли мушки нараштај својим вежбама на разбоју, те женски нараштај својом «Деветком». Приход од преко Дин 4000.— предан је жупској благајни.

Gorenjska sokolska župa v Kranju je imela svojo skupščino v soboto dne 2. februarja v prostorih Čitalnice. Zastopana so bila razen Žirov vsa v župi včlanjena društva, ki zaradi prometnih težkoč niso mogla poslati svojih zastopnikov. Občni zbor je otvoril župni starosta br. dr. Fran Šemrov. V svojem nagovoru pozdravi delegata JSS. br. J. Bajžlja in delegatnjo

s. Maro Adamičevo kot prvo zastopnico društva Kranj. Spominja se tudi smrti dr. Tavčarja. Omenil je dalje, da je bilo delovanje vseh društev dobro in da posamezna društva tekmujejo med seboj za čim boljšim sokolskim delom, tako da je gorenjska sokolska župa ena najboljših v JSS. Preteklo leto sta bila v župi otvorjena zopet dva nova sokolska doma, tako da jih šteje župa doslej osem. V tem letu pa se otvorijo zopet trije, in sicer v Železnikih, na Bledu in v Kranju, vrhutega bosta društvi v Medvodah in na Jesenicah položili letos temeljna kamna za lastne domove. Končno se je starosta spominjal 50letnice br. Gangla, želeč, da bi njegov duh prešinel vse sokolsko članstvo. — Savezni delegat br. Bajželj je pozdravil zbor v imenu starešinstva JSS., ki je priporočal zastopnikom društev, da propagirajo širjenje sokolskega tiska, in na pažnjo, da se v sokolska društva ne zanese politika. — Župni načelnik br. Fr. Ažman je v svojem poročilu navedel tehnično delo župe. Zlasti prednjaški tečaj, katerega je posečalo 31 slušateljev, med tečajem pa jih je odstopilo 10 in jih je končno ostalo še 21, od katerih pa se je k izpitu priglasilo samo 11 slušateljev. Izpit je prebilo 6 slušateljev, in sicer: brata Dan. Čebulj in J. Mlakar z odličnim uspehom, bratje A. Kobentar, Fr. Košca, Karel Werk ter sestra Renata Šavnik s povojnim uspehom. Dne 20. maja se je vršila v Gorenji vasi otvoritev novega sokolskega doma. — Ob priliki župnega zleta dne 1. julija v Radovljici so se vršile tudi tekme; tekmovalo je 7 vrst in 5 posameznikov v nižjih oddelkih ter 2 vrsti in 7 posameznikov v srednjih oddelkih. Najboljša tekmovalca sta bila br. Milan Košnik, Kranj, in br. Poljanšek, Žiri. Med članicami pa je bila najboljša tekmovalka s. Justa Pogačar iz Radovljice. V Stražišču so se vršile ob priliki otvoritve sokolskega doma in naraščajškega dne tudi tekme naraščaja. Med naraščajniki sta bila najboljša tekmovalca Viktor Ankele iz Škofje Loke in Bojan Ahlin iz Kranja. Med naraščajnicami pa je dosegla največ točk Elka Birtič iz Kranja. Za tekoče leto ima župa pripravljene za vse oddelke posebne vaje, ki izidejo v posebni brošuri. Poročilo je bilo soglasno odobreno. — Tajnik br. Jos. Cvar je podal statistiko članstva, iz katere je razvidno, da se je članstvo pomnožilo. Omenja društva Boh. Bistrica, Gorenja vas, Jesenice, Mojstrana, Stražišče, Škofja Loka, Tržič in Železniki, ki še do danes niso poslali članskih seznamov, da bi mogel urediti župno matriko, kljub temu, da je bil določen rok za predložitev do 15. januarja 1922. Letos se je prvič vpeljala v župi udeležba župnih zastopnikov na občnih zborih društev. Končno apelira na društvene zastopnike, da v društvi podpirajo delovanje župe, ker le na ta način bo omogočeno delovanje župe in uspeh Sokolstva in posameznih društev. Očitki, da župa ni na mestu, da posamezna društva nimajo ničesar od župe, nastajajo ravno iz nedelavnosti posameznih društvenih činiteljev. — Jako razveseljivo je bilo poročilo blagajnika br. Iv. Meška, ki je izkazal Din 9173/40 preostanka. Poročal je tudi, da društva ne dolgujejo na porezu niti župi niti savezu. — Namesto obolelega predsednika prosvetnega odseka, brata dr. M. Obersnela, je prečital njegovo poročilo br. Cvar. Vestno sestavljeno poročilo je vsebovalo pregled dela v preteklem letu in smernice za bodoče. Posebno pozornost naj obračajo prosvetni odseki v društvi sokolskemu tisku in predavanjem. Na predlog br. dr. Kuščerja se sklene pri debati o tem poročilu, da je vsako društvo obvezano, da poroča župi z izvlečkom o poteku vsake seje. — Na predlog br. blagajnika se določi župni prispevek na Din 450 za člana na leto, tako da bo iznašal skupno savezu in župni prispevek ter vplačilo poškodbenega fonda letno 10 Din. — Župni zlet se določi na dan 13. julija na Jesenicah, naraščajski dan pa na dan 3. avgusta na Bledu. Obenem se po župnem tajniku izraža želja, da bi se v letu 1925. vršil na Bledu pokrajinski zlet JSS. — Volitve so se vršile z vzklikom in so bili izvoljeni: za starosta br. dr. Šemrov, za njegove namestnike br. Do-

lenc st. (Škofja Loka), br. Osvald (Jesenice) in br. Špicar (Radovljica); za načelnika br. Ažman, za načelnico s. Sajovičeva, za tajnika br. Cvar, za blagajnika br. Mešek, za zapisnikarja br. Česenj, za odbornike Sajovic, Ravnik in Vařaha, za predsednika prosvetnega odseka br. dr. Obersnel, za njegovoga namestnika br. dr. Kuščer, za preglednike računov br. Dolenc ml., br. Maly in br. Ziherl. Župnemu odboru se naroči, da sam imenuje zastopnike v savezni odbor, skupščino in sabor. V kandidacijski odsek pri savezni skupščini se odpošlje župni tajnik br. Cvar, katerega občni zbor pooblasti, da se strogo drži načela, ki ga je župa izrekla v svoji resoluciji, predloženi saveznemu starešinstvu kot predlog za sabor, da savezni starosta ne sme biti eksponiran politik. — Župa sprejme v svojo oskrbo kot manjšinsko društvo sokolsko društvo v Guštanju. Na predlog prednjaškega zbora se naroči župnemu odboru, da razmišlja, kako bi bilo mogoče izdajati Sokolski Vestnik GSŽ. Za prihodnji občni zbor se določi, da se vrši v Škofji Loki.

Бачка соколска жупа Нови Сад. Главна скупштина Бачке соколске жупе одржана је 17. фебруара о. г. у просторијама Соколског друштва у Новом Саду. На овој скупштини учествовали су изасланици из 20 друштава жупе и знатан број чланства Соколског друштва у Новом Саду. Нису изаслали своје изасланике ова друштва: Кула, Сента и Ст. Футог. Због болести одсутног старешине жупе брата дра. Игњата Павласа, председавао је скупштини зам. старешине брат инж. Коста Петровић, који је поздравивши присутне отворио скупштину. После тога прочитани су исцрпни извештаји о административном, техничком и културно-просветном раду и финансијског стања жупе. Тајник жупе брат др. Владимир Белајчић у свом исцрпном и савесно израђеном извештају, приказао је општу ситуацију Соколства, а нарочито Бачке соколске жупе са идејне стране, и разложио пресудну важност II. соколског сабора по даљни развитак Соколства. Изнео је утицај политичких прилика у нашој држави на соколски рад и нарочито скренуо пажњу на сепаратистичке покрете, који у појединим крајевима управо угрожавају Соколство. Приказао је идејну страну школског нараштајског слета и велики његов морални успех, па је истакао основну мисао, да се сва брига има посветити соколском подмладку и на њему изградити сва будућност Соколства у овом крају. Известно је о интимној сарадњи између Соколства и многих школских управа и изнео бројне податке о великом напретку и ширењу соколске гимнастике и мисли међу наставницима и школском омладином. Изразио је жељу, да дође до исто тако интимне сарадње између Соколства и војске у оним местима, где постоје војни гарнизони. Константовао је чињеницу, да соколска мисао врло тешко и споро осваја терен на селу и изложио узроке тој појави. У систематски сређеним статистичким подацима, дао је пластичну слику о стању целе жупе, која броји у свему 6225 припадника, од којих отпада на чланство 2816, на подмладак 1636, а на децу 1773, за 1547 више него у години 1922. На крају је изнео радни програм за наредну годину, у коме је истакао као најважније моменте: жупски предњачки течај, жупски слет у Ст. Бечеју, покрајински слет у Сарајеву, II. соколски сабор у Загребу, васпитање подмладака, оснивање соколских књижица и ширење соколске литературе. Начелник жупе Милан Теодоровић у опсежном и стварном извештају, приказао је технички рад и напредак жупе у години 1923. Сав технички рад кретао се у два правца: у васпитању и јачању подмлатка и повећању предњачког кадра жупе. Првој цели послужило је у првом реду I. жупски слет подмлатка, који је одржан 27. маја 1923. На том слету иступило је 17 друштава са 581 чланом мушког, 42 чланице женског подмлатка, надаље 58 деце Соколског друштва у Новом Саду, 89 приправница женске учитељске школе, 60 морнара и 65 војника 7. пеш. пука, тако да је укупан број вежбача био 365, док је у слетској поворци учествовало

свега 483 лица. И утакмице и јавна вежба показале су, да Бачка соколска жупа има већ доста бројан соколски подмладак, који је технички потпуно на висини, а бројем учесника био је то највећи нараштајски слет у целом ЈСС. Васпитању преднака послужили су предвачки течајеви код соколских друштава у Сомбору, Новом Саду и Петровцу, па је на њима оспособљено нових 20 предвака и предвачица. Жупски предвачки течај није се могао одржати, већ је одгођен за месец април 1924. Бројно стање вежбача у жупи износи: 67 чланова, 78 чланица, 1115 мушког и 521 женског подмлатка, те деце 953 мушке и 820 женске, свега дакле 4204, што према стању из 1922. године (2982), значи прираст од 1222 вежбача, свакако леп успех. Од целокупног броја чланства, који износи 2816, похађало је вежбе 795 (617 чланова и 178 чланица), што чини просечно 30 %. Јавних вежба било је 51, академија 12, а излета 66. Благајник жупе Алекса Попов, изнео је материјално стање жупе, које чиста имовина износи 32.455 динара. Председник културно-просветног одсека жупе Бошко Мештеровић, изнео је у прегледној слици целокупни културно-просветни рад у жупи, који је био врло интензиван, а састојао се у одржању великог броја предавања, приредби, забава и села, ширењу соколских књига и часописа и учешћу у разним културним националним манифестацијама. Сви извештаји су с одобрењем узети на знање и старешинству жупе дата је разрешница. Иза тога изабрано је ново старешинство: др. Игњат Павлас, старешина; инж. Коста Петровић и пук. Евген Маливарић, заменици старешине; Милан Теодоровић, начелник; Људмила Михаљева, начелница; др. Владимир Белајчић, I тајник; Воја Јовановић, II тајник; Алекса Попов, благајник; др. Никола Мрвош, председник културно-просветног одсека; Бошко Мештеровић и Павле Даљев, ревизори. Затим је примљен предлог предвачког збора жупе у погледу приређивања III жупског слета 15. и 16. јуна 1924. о Духовима у Ст. Бечеју и закључак, којим се из везе жупе бришу: Соколска друштва у Каћу и Товаришеву, која су престала да раде и која не постоје. После претреса још неких важних питања, скупштина је завршена у најлепшем складу и изасланици друштава вратили су се својим кућама, да с појачаном вољом и новом енергијом наставе свој пожртвовни патриотски соколски рад и ширењем соколске мисли припреме народни препород у свом крају. — На седници предвачког збора жупе, која је одржана пре ове главне скупштине, изабрани су: за зам. начелника жупе Драгутин Јегер (Суботица); за зам. начелнице жупе Милушка Мудрохова (Нови Сад); за чланове техничког одбора: Панајот Миодраговић (Карловци), Адолф Салонтај (Петроварадин), Павле Даљев, Јован Тотовић, Сава Кузмановић, Ђока Грујић, Ђура Илић и Федор Ормис (Нови Сад).

Sokolska župa «Rijeka». Naš rad u prvom polugodištu 1923. Minula je godina 1922 bila jaka i bogata pobudama i iskustvom u našem sokolskom životu. U spremi i napredku susjedne naše braće na sletu u Ljubljani videli smo i osjetili razne svoje slabosti pa i znatnu nedotjeranost, koja potiče u glavnome iz nesredjenosti naših društvenih odnosa i prilika, a svoj ima izvor u sveopćoj mlohavosti u radu, gde treba nešto više požrtvovnosti, discipline i samoprijedora. Postoji pravilo, da «prvi na udaru treba da je vazda spreman» — usporedite li ovaj princip sa našim stanjem prije i poslije sleta, ukazati će vam se osjetljivi manjak u onim našim svojstvima, koje imenujemo sokolskim odlikama. Ovo je jedna ubitačna pojava, koja stalno i neumoljivo ugrožuje opstanak naših društava, te ih čini pasivnima i podržava u fazi jednog nemoćnog i površnog udejstvovanja. Sjećate li se silnih ovacija, što ih je ubirala naša župa u Ljubljani od sveukupne javnosti? One su nama godile i hvatali smo ih obim rukama. Ali su ove ovacije bile namijenjene borcima, prokušanim i ustrajnim u jednom teškom položaju prema nadmoćnom neprijatelju. Jesmo li mi zavrijedili toliki iskaz priznanja? Na-

hranjeni sveopćim oduševljenjem i ojunučeni lijepim primjerima uzornih sokolskih nastupa, činili smo onda zavjete i obećanja — vraćajući se iz Ljubljane, osjetivši u sebi nezasluzenu hvalu, koja nam je bila iskazana u Ljubljani za našu slabu i površnu sokolsku službu. Postala nam je jasna i očita potreba brzoga i izdašnoga rada, koji bi morao da makne iz mrtvila svekoliku našu javnost, te ju dovede do uvjerenja, da ovo današnje stanje nehaja na našu narodne prosvjete i narodnog uzgoja nesumnjivo vodi akutnom oslabljenju sviju ostalih grana našeg življa na Jadranu, pa ako potraje ovo stanje još neko vrijeme, osjetiti će se uskoro zle posljedice na gospodarskom polju, i matematičkom točnošću moći će se izračuniti gubitci, koji nam groze uslijed navale tuđeg kapitala. — Naše su se dobre odluke ubrzo odmicala u zaborav. Nakon sleta bio se je život dosta razmahao po društvima, ali već u svršetku godine počelo je sve iznova klonuti. Novu smo godinu pozdravili već u znaku zastoja. Da utješimo svoju savjest uslijed nastupajućeg nemara, hvatali smo se iztrošenih predrasuda i sitničavih isprika. Opet su se nizale tužbe o pomanjkanju prednjaka i sprava, o slabim prostorijama i slično. No, poznajemo se! Ima niz sokolskih društava u slavenskom svijetu, koja su se sama podigla na noge — bez susjedne pomoći. Bilo je čvrste volje i ljubavi za stvar i uz pomoć je knjige postalo sve jasno. Kad mogu drugi postići, možemo i mi! Mnogo je sokolskih društava, koja su bez prostorija, a sjajno rade. Ne u našoj župi, dakako. Čitanjem i prigodnim župskim sastancima, a prije svega pako neumornom vježbom, dade se puno toga postići. Ali nije sve samo u prednjacima. I valjana je administracija, koja stoji u stalnoj vezi sa životom u sokolani, važan pokretni faktor sokolske misli. Pak onda ono ubitačno naziranje nekih naših intelektualnih krugova, da se je Sokolstvo svojim nacionalnim programom preživjelo, te ga je svrstati u red športskih udruženja. Ovo će naziranje morati naši prosvjetni odbori da iz temelja pobiju. — Konačno je bio oslobođen naš župski centar iz zagrljaja «prijatnog» varuha. Talijani su evakuirali Sušak dne 3. marta, te su kod zaposjednuća grada ulazile sokolske čete pred vojskom. Na večer istog dana priredilo je domaće društvo dobro uspjelo akademiju. Ovime je omogućeno župi, da propisno provede organizaciju rada pošto je Sušak najveći grad na župskom teritoriju, te obiluje intelektualnim svijetom, a uz to je i novčano jak. Međutim su dolazile skoro iz sviju društvenih sijela prostranog župskog teritorija vrlo loše vijesti. Ne samo da se nije provodila deviza, koja je bila prihvaćena na zagrebačkoj saveznoj skupštini, prema kojoj je tekuća godina namijenjena unutarnjem uzgojnom radu, već se je uvukla sveopća lijenost u naše redove, a one naše pokretne sile, koje su se otimale posvemašnjem zastoju, nailazile su na zapreke i nerazumijevanja na stanovitim mjestima, koja bi morala u svome vlastitom interesu podupirati razvitak sokolske stvari. Tako su oblasti oduzele ogulinskom društvu sprave i prostorije i dosudile ih separatistima; načelnik društva u Otočcu stavljen bijaše u pritvor optužen, da je poveo akciju protiv separatističke javne skupštine, na kojoj se klicalo protiv države i jedinstva. Vruća politička borba u proljeće znatno je poremetila u našim ljudima smisao za vanstranački prosvjetni rad. U Crikvenici, gdje se je bila izjavila većina na društvenoj glavnoj skupštini za jedinstvena pravila, nastalo je ponovno gibanje za cijepanjem, te je ova težnja, pokretana separatistima, onemogućila svaki mirni i sistematski rad u društvu. U Senju spriječeno je društvu pod utjecajem političkih borba da dobije prostorije. Politička je atmosfera potisnila sokolski rad daleko u pozadinu i teškim su se naporom društva počela iza martovskih izbora opet donekle oporavljati. Sve ove pojave pokazuju, kako ima malo zrijelosti u nama, kad mogu svakojaki afekti da nas odijele od bitnih sokolskih načela. — Rad okružja kretao se u početnim fazama. Prvo je okružje spremalo okružno natjecanje naraštaja, drugo svoj drugi slet, spojen također natjecanjem naraštaja, te je u tu svrhu

priredilo u svibnju pokusne javne nastupe, jednog za Bakar, Kraljevicu i Krasicu u Kraljevici, a drugog za Aleksandrovo, Vrbnik i Krk u Korniću. Sam okružni slet nastupom štrajka pomoraca nije mogao da se održi. Ovim je štrajkom bilo znatno oštećeno djelovanje II. okružja. Treće se okružje nije maknulo sa mrtve tačke. Prigodom župske glavne skupštine prenijeto je sijelo ovog okružja iz Ogulina u Gospić, gdje se ima da obdržava i ovogodišnji župski slet. Po jakosti društvenog djelovanja može se suditi, da će biti Gospić dorasao vodstvu okružja. Za župski slet izdao je T. O. vlastite vježbe (osim za članice) te vježbe za natjecanje muškog članstva u sva tri razdjela. Pripreme za župski slet kretale su se dosta sporo po društvima, naročito onima u III. okružju, ponajviše iz već navedenih razloga. — Od ostalih događaja spomenuti valja vidovdanski nastup sušačkog sokolskog društva, kod kojeg je nastupilo blizu 400 društvenog osoblja. Proljetnih akademija bilo priređenih više, uz to je obdržavalo bakarsko društvo svoju redovitu proljetnu javnu vježbu uz sudjelovanje Sušaka, Drage i Krasice. — Prosvjetni rad još vazda šepa, jednako u župi kao što u društvima. Od sviju je najviše poduzelo u toj uzgojnoj grani gospićko društvo, koje je obdržavalo proljetnu prosvjetnu školu sa 13 predavanja prema ustanovljenom programu. Dosta agilnosti pokazala su u tom radu jošte društva Aleksandrovo, Cernik-Čavle i Kastav. Na svršetku prvog polugodišta bilo je bar donekle života: u I. okružju u sviju 5 društava, u II. okružju u 6 društava od njih 10, a u III. okružju u 2 društva od njih 7. Brisano iz župske organizacije je bilo društvo u Omišlju zbog nerada.

Janko Jazbec.

Sarajevsko sokolska župa. Novo sokolsko društvo. U Sjetlini osnovano je ovih dana novo sokolsko društvo. Teren za osnivaње društva pripremio je vredni i agilni učitelj nar. osn. škole u Sjetlini Kamenko Milošević, koji se primio i vodstva društva. Na 24. februara održana je skupština radi osnivaња, na kojoj su prihvaћena jedinствена pravila i izabran privremeni upravni odbor u koji su ušli ovi: staršina br. Kosta Vukađin, posednik; zamjenik staršine br. Mihaјlo Čučković, трговац; начелник br. Kamenko Milošević, učitelj; zamjenik начелника br. Лука Рагуз, ковач; тајник br. Миладин Масал, жел. чиновник; благајник br. Винко Вујков, магацинер; одборници: br. Јосип Штимац, шум. инжињер; br. Иван Вајман, шеф жељ. станице и br. Мирко Чучковић, трговац. Ново sokolsko društvo примљено је у чланство Сарајевске sokolske жупе. Оснутом sokolsком друштву у Сјетлини појачала се Сарајевска жупа. У времену од 8 месеци основана су на подручју Сарајевске жупе три нова сок. друштва, и то: Ново Сарајево, Какањ и Сјетлина, а у изгледу је оснивање друштава у Рогатици и Горажди. Време је заиста, да sokolska идеја и у овим крајевима узме живљење маха, јер док је код браће Хрвата и Словенаца ухватила јака корена, а назад две године и код браће Србијанаца почела узимати јака размаха, докле у Босни и Херцеговини није после рата скоро ухватила ни овај размер, који је пре рата имала. Надајмо се, да ће после великог покрајинског слета, који ће се поводом десетгодишњице сарајевског видовданског догађаја одржати у Сарајеву од 27. до 30. јуна, sokolska идеја и у Босни и Херцеговини узети већи размах и у развијању бар приближно стићи браћу Хрвате и Словенце.

Sokolska župa Šibenik. Sokolska društva župe izredala se svojim skupštinama, na kojima je izveštano o stanju i radu društava kroz prošlu godinu i birana nova uprava. Radi neuređenih prometnih prilika i finaciјalne nemoći, nije mogao da skupštinama prisustvuje župski odaslanik, već samò kod nekih. Mali se broj društava može da pohvali uspehom u duševnom i telesnom uzgoju. Kod mnogih je bilo dobre volje, ali su okolnosti bile nepovoljne. Najglavniji je uzrok netašica sposobnih ljudi u prosvetnom i tehničkom smeru. Naša su sokolska društva većinom po manjim mestima i selima, gde

sposobnim ljudima oskudevamo: stariji su podmakli dobom i kroz vreme rata i talijanske okupacije van prakse, a mladi se, na žalost, nisu uzgojili. Krive su i posledice rata, staleško okupljanje i strančarska strast. Javne vežbe kroz g. 1923. održala su sokolska društva u Šibeniku, Drnišu, Novigradu, Prekomu, Rabu, a na prosvetnom polju, osobito predstavama, istakla su se ona u Šibeniku, Drnišu i Novigradu. Jedan od glavnih zadataka župe u godini 1924. bili će da održi prednjački tečaj, da šalje valjane prednjake i članove prosvetnog odeljenja po društvima, da rad oživi i priprava članova bude dostojna proslave 25-godišnjice šibenskog Sokola i istodobnog župskog sleta u Šibeniku, koji će po svoj prilici biti u lipnju. Znam, da će župa i njezini voditelji morati doprineti žilava rada i žrtava i da će opet najteže zapreke davati financijalna strana. Ali kad je svrha plemenita i narodna, nikakva žrtva ne sme biti teška. U našem se području prošle godine osnovala četiri nova sokolska društva, i to u Salima, Preku, Ninu i Filip-Jakovu. Mi smo promicateljskim odborima i preporučali pre osnivanja veliki oprez, jer smo uvereni, da je bolje ne osnovati društvo, nego da životari i vene s nestašice shvaćanja, volje ili sposobnih ljudi. Osnovatelji se ipak nisu bojali svih poteškoća, već su koraknuli sokolskim putem, pa se nadamo, da će svesni i prožeti rodoljubljem unaprediti mlada sokolska društva.

Главна годишња скупштина Соколске жупе «Петар Велики Ослободилац», Тузла. Изабрано је ново старешињство жупе: старешина Стаја Стајић, пуковник и командант тузланског војног округа; заменици старешиње Бранко Стакић, адвокат из Тузле и др. Ђорђе Цветковић из Бијељине; секретар Војислав Божићевић, учитељ из Тузле; благајник Јован Петровић, књижевник из Тузле; начелник Стеван Јакшић, кројач из Тузле; заменици начелника Антон Делак, столар из Тузле и др. Ј. Перендија, из Бијељине; начелник одељења за наредњај Јурај Ковалеки, гимназ. наставник гимнастике из Тузле; начелник културно-просветне секције Јован Магарашевић, секретар «Просвете» из Тузле; матичар Ахмед Шербић, грунтоначар из Тузле; ревизори Марко Вујасиновић, банковни чиновник, и Телалбашевић из Тузле, за сеоско соколство Хусејн Селесковић, чиновник из Тузле.

SOKOLSKI SABOR

Predlozi župa i društava za sokolski sabor 1924.

V zmislu sklepa starešinstva JSS. priobčujemo na tem mestu vse predloge žup in društev v kratkih obrisih. Te predloge predela najprej referent, ki poroča starešinstvu ter izdela na podlagi predlogov svoj predlog. Ta končni predlog pride na razpravo v zasedanju sabora v Zagrebu.

Sokolstvo u školi. (Referent br. I. Bajželj.) Starešinstvo primilo je 2 predloga u tom pravcu, i to od Sokolskog društva u Zagrebu I. i od Sokolske župe Šibenik. Oba predloga ističu, da je Sokolstvo najviše sprečavano u napretku time, što nema dovoljno sposobnih prednjaka. Ovi će se moći umnožiti samo, ako se učiteljstvo pridobije i ako će se sva deca već u školi početi sokolski vaspitavati. Predlog župe Šibenik glasi: «Neka se sa strane državnih školskih vlasti posveti osobita pažnja uzgoju u telovežbi kod učiteljskih škola, i kod njih kao učitelji telovežbe nameštaju kvalifikovane i sposobne sile. Učiteljske škole i druge srednje škole neka se opskrbe higijenskim dvoranama i najpotrebitijim gimnastičkim spravama. Bilo bi dobro, da poslednje dobiju osnovne škole.» Predlog Sokolskog društva I. u Zagrebu traži, da se u Savezu uredi učiteljskopedagoški odsek za decu, kome će biti svrha, da spremi učitelje strogo na sokolskim principima za rad sokolski među školskom sokolskom omladinom. Od tog učiteljskopedagoškog odseka imali bi da dobijaju upute naraštajski odseci u Savezu, župama i društvima. Zagrebački

predlog zauzumlje se i za dečju samoupravo, t. j. da dete u Sokolstvu pre-
stane biti samo objekt rada te da postane u nekom pogledu i subjekt, na
taj način da se u naraštajskom odseku osnuje poseban odbor samih naraštaj-
nika, koji bi pod nadzorom starijih vršili neke funkcije.

SOKOLSKA MATICA

Jugoslovenska sokolska matica je imela svoj redni občni zbor dne 16. m. m.
O udeležbi — boljše, da ne govorimo. Podana poročila nam pravijo, da je
načelstvo matice v tem letu zbiralo nove člane, kajti s sedanjimi sredstvi ni
še misliti na kaka večja podjetja, pač pa ima v tisku prvi skromni začetek:
izdajanje kratkih predavanj. Zadruga je imela dne 31. decembra 1923.
781 zadružnikov s 1283 deleži s skupno vplačano delniško glavnico 32.075 Din.
— V letu 1923. je pristopilo 39 zadružnikov s 63 deleži po 25 Din. Pri dopol-
nilnih volitvah sta bila v upravni svet izvoljena brata: prof. Josip Breznik
in Mirko Fegic.

RAZNOTEROSTI

VIII. vsesokolski zlet v Pragi? Ničesar oficijelnega se sicer še ne čuje
in vendar govori Praga, vsaj sokolska Praga, o VIII. zletu, ki se bo vršil
leta 1926., seveda v Pragi. Ampak sklepa še ni bilo in ga tudi poprej ne
bo, dokler se ne bo našlo pripravno telovadišče, ker z Letno ni nič. Je pre-
majhna in pa zazidana s stadijonom. Drugega takega prostora v Pragi pa
sedaj ni in poprej ne bo zleta, dokler se ne ustvari stalno telovadišče, ki
ga pa Sokolstvo danes še ne zmore. Šv.

Jirasková župa Podkrkonošská prireja že več let tekme v smučanju, kar
ji je z ozirom na izborni smučarski teren v Krkonoših olajšano. Vsako leto
se najprej vrše po društvihi pravilne, redne šole in nato skupni izleti in
tekme. Tudi leta 1924. se je vršila tekma po okrožjih na 15 in 5 km.
Tekmovali so člani in članice. Dalje so tekmovala štafete itd. Rezultati so:
na 15 km 1 uro 11 min. 22 sek., na 5 km 23 min. 40 sek., članice na 5 km.
30 min. 32 sek., naraščaj na 5 km 22 min., 28 sek. — Sokolstvu pač ni na
tem, da se dosežejo kakšni posebni rekordi — ampak glavno mu je, da se
goji zdravo vežbanje telesa v zdravem zimskem zraku in da se pravilno,
na gotovi višini goji te važne in koristne vaje. — Ob tej priliki zlasti opozar-
jamo tudi jugoslovenske župe, naj tudi one, osobito v Sloveniji, posvetijo
tem zares zdravim telesnim vežbam več pažnje kot do sedaj. Šv.

Novoletna poslanica ČOS. vsem društvenim glavnim skupščinam govori
med drugim članstvu naslednje: «... in želimo, da bi v prvi vrsti z dejanji in
ne samo v besedah, osobito pa s svojim vzglednim življenjem pokazali, da
naše Sokolstvo ne naglašja samo to, da morate biti zavedni Čehoslovaki,
ampak resnično ljude, služabniki prave plemenitosti, bratstva, resničnega
demokratizma in dejanskega socializma, ki ne gleda na Tvojo strankarsko
ali stanovsko pripadnost, ampak ima v mislih stalno dobro in srečo vsega
naroda, vse naše države...» Šv.

Komunistička radnička gimnastička društva u Čehoslovačkoj broje 52.173
članstva, od kojeg je samo 28.608 politički organizovano. Drugi su članovi
samo na papiru. — Savez tih društava učestvovalce kod medunarodne «spar-
takijade» u Parizu.

Švajcarski gimnasti prirediše svoj «Eidgenössisches Turnfest» g. 1925. u
Ženevi. K natecanju na spravama biše pripušteni i drugi gimnastički savezi.